

ФІЗИЧНА ОСОБА – ПІДПРИЄМЕЦЬ
Лапіна Людмила Вікторівна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Фізична особа-підприємець

15.03.2026

ЛАПІНА Л. В.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників різних
спеціальностей
«Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами в
умовах закладу загальної середньої освіти»

Київ – 2026

Розробник:

Сакович Людмила, тренерка НУШ, заступниця директорки ліцею 'Оріяна', менеджерка освітніх проєктів ІСІ, фіналістка GTPU-2025

Чорна Катерина, вчитель, сертифікована тренерка з подолання освітніх втрат, менеджерка освітніх проєктів ІСІ

Напрямок підвищення кваліфікації: особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: «Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 16.01.2026 до 31.12.2030 року.

Рецензенти:

Грушко Наталія Анатоліївна, учителька математики та інформатики Заліщицької державної гімназії Тернопільської області.

Підлісна Наталія Іванівна, вчитель-методист, тренерка, менеджерка освітніх проєктів МГО "Інститут освітніх ініціатив".

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасна освітня система України трансформується відповідно до концепції Нової української школи та оновлених державних стандартів освіти. Ключового значення набуває забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від рівня їхнього психофізичного розвитку. Це зумовлює необхідність створення в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) безпечного, інклюзивного та безбар'єрного освітнього простору на всіх етапах навчання — від початкової до профільної школи, де можлива ефективна реалізація інклюзивного навчання.

Для досягнення зазначених цілей необхідна цілісна система, що враховує та задовольняє індивідуальні освітні потреби учнів з особливими освітніми потребами (ООП) на різних рівнях загальної середньої освіти. Важливою умовою є підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів, здатних організувати освітній процес на засадах педагогіки партнерства, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, забезпечувати психолого-педагогічний супровід і підтримку в тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу.

Необхідність розроблення цієї програми підвищення кваліфікації зумовлена потребою в розвитку професійної компетентності педагогів ЗЗСО, формуванні їхньої готовності до ефективної роботи в умовах інклюзивного середовища та впровадження Державних стандартів початкової, базової та профільної середньої освіти.

Програму створено з огляду на чинні пріоритети державної освітньої політики, вимоги законодавства та нормативно-правових актів, що регулюють організацію інклюзивного навчання. Її реалізація спрямована на забезпечення рівних можливостей для здобуття якісної освіти всіма учнями закладів загальної середньої освіти, зокрема тими, хто має особливі освітні потреби.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (вчителі-предметники, класні керівники, асистенти вчителів, вихователі груп подовженого дня, соціальні педагоги, практичні психологи), які залучені до організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивних та спеціальних класах.

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1,0 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми. Програма спрямована на професійний розвиток педагогічних працівників ЗЗСО, удосконалення наявних та/або здобуття нових компетентностей у галузі інклюзивної освіти. Навчання ґрунтується на андрагогічному, компетентнісному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах. Зміст побудовано за модульним принципом. Програма може реалізовуватися в інтенсивному (1–2 тижні) або пролонгованому (до 2 місяців) форматі. До викладання залучаються тренери, які пройшли відповідну підготовку, а також практикуючі педагоги з досвідом

роботи в інклюзивному середовищі закладів загальної середньої освіти.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: онлайн-навчання.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток і вдосконалення професійної компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти у питаннях організації інклюзивного освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Розширити та поглибити знання слухачів у сфері спеціальної психології й спеціальної педагогіки (з урахуванням вікових особливостей учнів та різних нозологій) для ефективної організації навчання осіб з ООП в умовах ЗЗСО.

2. Удосконалити здатність до командної взаємодії в межах психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти.

3. Розвинути практичні вміння та навички, необхідні для забезпечення гармонійного розвитку особистості учня з ООП та реалізації його творчих здібностей.

4. Поглибити знання й удосконалити навички управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО.

5. Сформувати здатність застосовувати сучасні підходи до навчання (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, STEM, інтегрований, середовищний) в інклюзивній практиці закладу загальної середньої освіти.

6. Розвинути вміння організовувати проблемне, проєктне та кооперативне навчання в інклюзивному класі.

7. Удосконалити навички використання цифрових технологій під час організації дистанційного та змішаного навчання в інклюзивному освітньому просторі ЗЗСО.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225) удосконалюються такі компетентності:

Інклюзивна (В1): здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти; здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечення сприятливих умов для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Предметно-методична (А2): здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених Державними

стандартами загальної середньої освіти; формувати ключові компетентності та наскрізні вміння в учнів з ООП; добирати й використовувати сучасні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти з особливими потребами.

Психологічна (Б1): здатність визначати й враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів з ООП, їхній психоемоційний стан; формувати мотивацію до навчання та організовувати пізнавальну діяльність; створювати спільноту, в якій поважають права кожної дитини.

Компетентність педагогічного партнерства (Б3): здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти, які мають особливі освітні потреби; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки учням з ООП.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. Після завершення навчання слухачі:

- знатимуть основи спеціальної психології та спеціальної педагогіки (з урахуванням різних нозологічних категорій та вікових особливостей учнів), необхідні для організації інклюзивного освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти;

- вмітимуть практично реалізовувати інклюзивне навчання та забезпечувати цілеспрямований педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами на будь-якому рівні загальної середньої освіти;

- застосовуватимуть уміння щодо створення сприятливих психолого-педагогічних умов для організації інклюзивного освітнього середовища в контексті Нової української школи;

- використовуватимуть інноваційні освітні підходи, технології та методики інклюзивного навчання в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання результатів здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю за бальною системою. Максимальна кількість балів – 100.

Поточне оцінювання (до 50 балів) проводиться під час практичних занять. Слухачі виконують 5 практичних завдань (кожне до 10 балів). Критерії оцінювання практичного завдання:

- відповідність змісту та цілям теми – до 2 балів;

- правильність застосування методик і технологій інклюзивного навчання в ЗЗСО – до 2 балів;
- методична обґрунтованість запропонованих рішень – до 2 балів;
- повнота й самостійність виконання – до 2 балів;
- креативність та якість оформлення – до 2 балів.

Підсумкове оцінювання (до 50 балів) передбачає виконання комплексної практичної роботи (розроблення фрагменту інклюзивного уроку в закладі загальної середньої освіти, індивідуальної програми розвитку або методичного кейсу для роботи з учнями з ООП). Критерії оцінювання підсумкової роботи:

- відповідність змісту програми – до 10 балів;
- методична обґрунтованість застосування інклюзивних підходів у роботі з учнями з особливими освітніми потребами – до 10 балів;
- якість розроблених матеріалів – до 10 балів;
- практична доцільність та можливість використання в освітньому процесі ЗЗСО – до 10 балів;
- рівень презентації та аргументації – до 10 балів.

Сертифікат про підвищення кваліфікації отримує слухач, який набрав не менше 70 балів (70% від максимальної кількості), виконав усі практичні завдання та успішно захистив підсумкову роботу.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації (30 годин).

Вартість: 520 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

У межах програми передбачено проведення інтерактивних лекційних занять, а також практичної та самостійної роботи. У процесі навчання значна увага приділяється формуванню навичок створення інклюзивного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти, розвитку вмінь командної взаємодії та застосуванню сучасних методик навчання осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях загальної середньої освіти.

Практичні заняття спрямовані на виконання індивідуальних і групових завдань, аналіз професійних ситуацій, розв'язання педагогічних кейсів та моделювання інклюзивних уроків у закладі загальної середньої освіти. Для цього використовуються цифрові сервіси, інтерактивні методи та спеціалізовані програмні продукти. Особлива увага приділяється розробленню індивідуальних програм розвитку для учнів з ООП, адаптації навчальних матеріалів відповідно до вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти та застосуванню принципів універсального дизайну в навчанні.

Самостійна діяльність слухачів передбачає вивчення навчального матеріалу, виконання індивідуальних проєктів, розроблення навчально-методичних матеріалів для різних вікових категорій учнів і створення фрагментів інклюзивних уроків відповідно до змісту програми, а також здійснення добору, аналізу та оцінювання якості електронних освітніх ресурсів з урахуванням їх педагогічної доцільності та ефективності відповідно до умов навчання, вікових особливостей учнів, рівня їхньої підготовки та освітніх потреб.

Підсумковий контроль відбувається у формі захисту комплексної практичної роботи (фрагмент інклюзивного уроку в закладі загальної середньої освіти, індивідуальна програма розвитку учня з ООП або методичний кейс для роботи в інклюзивному класі), що дозволяє всебічно оцінити рівень опанування навчального матеріалу, сформованість практичних умінь і здатність до узагальнення знань. Окремо оцінюється здатність використовувати інклюзивні підходи для надання підтримки учням з особливими освітніми потребами, здійснення аналізу результатів навчання та обґрунтованого прийняття педагогічних рішень.

Навчальний матеріал програми організовано у 3 модулі та 7 взаємопов'язаних тем. Упродовж навчання слухачі виконують практичні завдання з розроблення інклюзивних матеріалів. Кожне завдання оцінюється максимально у 10 балів. Максимальна кількість балів за програму становить 100, а прохідний рівень для її успішного завершення – 70 балів (70%). Загальний обсяг програми становить 30 годин, з яких: 8 годин – лекційні заняття, 16 годин – практична робота, 2 години – контрольні заходи, 4 години – самостійна робота.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Фахові заняття					
МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами					
Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища в ЗЗСО	2			1	3
Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти		4			4
Разом за модулем	2	4		1	7
МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української школи (рівень загальної середньої освіти)					
Тема 2.1. Комплексний розвиток особистості учня з ООП (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття	2			1	3

його творчого потенціалу в інклюзивному класі					
Тема 2.2. Організація управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища закладу загальної середньої освіти		6			6
Разом за модулем	2	6		1	9
МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти					
Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в інклюзивному середовищі ЗЗСО	2				2
Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу		4			4
Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі ЗЗСО			6		6
Разом за модулем	2	4	6		12

Разом (фахові заняття)	6	14	6	2	28
Організаційно-підсумкові заняття					
Настановне заняття		1			1
Підсумкові заходи				1	1
Разом		1		1	2
Усього	6	15	6	3	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами

Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища в ЗЗСО

Ключові питання:

- Сутність поняття «учні з особливими освітніми потребами» у контексті загальної середньої освіти.
- Теоретичні основи інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти.
- Характеристика інклюзивного освітнього середовища на різних рівнях загальної середньої освіти.
- Основні категорії та типи освітніх труднощів у дітей різного шкільного віку: прояви, ступінь вираженості, рівні необхідної підтримки.
- Альтернативні та додаткові засоби комунікації в педагогічній допомозі учням з ООП.
- Принципи диференціації навчального процесу в ЗЗСО: варіативність змісту завдань, методів, матеріалів, форм оцінювання.
- Механізми адаптації та модифікації змісту навчальних предметів / інтегрованих курсів для учнів з особливими освітніми потребами.
- Спеціальні допоміжні засоби для корекції психофізичного розвитку та підтримки навчальної діяльності здобувачів освіти з ООП.
- Наступність в освіті: організація ефективного переходу між рівнями загальної середньої освіти (від початкової до базової та профільної школи).
- Поняття «розумне пристосування» та його практичне застосування в умовах закладу загальної середньої освіти.
- Універсальний дизайн у навчанні як основа доступного освітнього середовища в ЗЗСО.
- Загальношкільний підхід до формування безпечного,

безбар'єрного та інклюзивного простору в закладі освіти.

– Ресурсна кімната як ключовий елемент підтримки учнів з ООП в умовах ЗЗСО.

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Ключові питання:

– Організація діяльності команди психолого-педагогічного супроводу учня з ООП на рівні закладу загальної середньої освіти.

– Функціональне навантаження вчителя-предметника / класного керівника як учасника команди супроводу.

– Етапи створення, реалізації та супроводу індивідуальної програми розвитку (ІПР) для учня з ООП.

– Партнерська взаємодія вчителя та асистента вчителя: практика спільного викладання (співучителювання), моделі організації в ЗЗСО.

– Співпраця з практичним психологом, вчителем-дефектологом, логопедом, соціальним педагогом та фахівцями інклюзивно-ресурсного центру.

– Роль асистента дитини: розмежування функцій з асистентом учителя в умовах загальноосвітнього закладу.

– Комунікація з батьками учнів з ООП як рівноправними учасниками команди супроводу: залучення до розроблення ІПР та відстеження результатів навчання.

МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української школи (рівень загальної середньої освіти)

Тема 2.1. Комплексний розвиток особистості учня з ООП (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття його творчого потенціалу в інклюзивному класі

Ключові питання:

– Психолого-педагогічні характеристики учнів різних вікових категорій.

- Індивідуальні особливості дітей з ООП, що враховуються в інклюзивному процесі.
- Принцип наступності між рівнями освіти (початкова, базова, профільна школа).
- Механізми соціалізації, саморозвитку й становлення особистості учня з ООП в інклюзивному середовищі.
- Провідні види діяльності учнів на різних етапах загальної середньої освіти.
- Гармонійний розвиток особистості дитини з ООП: фізичний, психічний, духовний, соціальний аспекти.
- Педагогічні стратегії формування позитивної самооцінки та цілісної Я-концепції у здобувачів освіти з особливими потребами.
- Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу в ЗЗСО.
- Уміння критично мислити та знаходити нестандартні рішення в проблемних ситуаціях, доступних для учнів відповідного віку.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища закладу загальної середньої освіти

Ключові питання:

- Індивідуальна освітня траєкторія учня з ООП: принципи побудови та планування в інклюзивному класі ЗЗСО.
- Механізми формування внутрішньої мотивації до навчання та пізнавальної активності у дітей з особливими освітніми потребами.
- Психолого-педагогічні інструменти планування, моніторингу та оцінювання освітнього процесу в ЗЗСО з урахуванням психологічного комфорту й безпеки.
- Системний підхід до вдосконалення інклюзивного освітнього середовища в закладі освіти: SWOT-аналіз.
- Створення навчального контенту з урахуванням особливостей сприймання та мислення учнів з ООП різних вікових груп.
- Діяльнісні та евристичні методи навчання для розвитку

креативності здобувачів освіти з особливими потребами.

- Ефективне планування уроку в інклюзивному класі: тайм-менеджмент, чіткість інструкцій, зміна видів діяльності, «паузи для відновлення».
- Нові професійні ролі педагога НУШ у роботі з учнями з ООП: фасилітатор, тьютор, коуч.
- Формування учнівської спільноти в інклюзивному класі, демократичних цінностей, культури взаємодії, лідерства та співпраці.
- Конфліктологічна компетентність учителя, медіація, психологічно безпечне середовище, профілактика булінгу щодо учнів з ООП.
- Суб'єктивне благополуччя як показник адаптації учасників освітнього процесу в ЗЗСО.
- Психологічні основи професійного розвитку педагога інклюзивного класу: емоційна саморегуляція, стресостійкість, резильєнтність, самопідтримка та підтримка інших у кризових ситуаціях.

МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти

Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в інклюзивному середовищі ЗЗСО

Ключові питання:

- Підхід як цілісна стратегія організації інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти.
- Компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегрований та середовищний підходи: характеристика та особливості застосування в інклюзивному середовищі ЗЗСО.
- STEM-орієнтований підхід у роботі з учнями з ООП.
- Взаємозв'язок і взаємодоповнюваність різних підходів у навчанні осіб з особливими освітніми потребами.
- Реалізація підходів в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання в закладі загальної середньої освіти.
- Трансформація освітніх пріоритетів: від накопичення знань до формування життєво необхідних компетентностей в учнів з ООП.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Ключові питання:

- Проблемне навчання в інклюзивному класі ЗЗСО: дидактичні механізми та інструментарій.
- Проєктне навчання в роботі з учнями з ООП: переваги, етапи планування освітніх проєктів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей.
- Порівняння проблемного та проєктного підходів у закладі загальної середньої освіти: спільні та відмінні риси.
- Кооперативне навчання в інклюзивному класі: умови ефективної реалізації, методи організації групової діяльності, підходи до оцінювання.
- Стратегії організації співпраці учнів з ООП з однолітками в класі.
- Компетентісно орієнтовані завдання для інклюзивного навчання: структура та методичні засади конструювання.
- Розвиток критичного мислення, когнітивної гнучкості, практичної спрямованості навчання в учнів з ООП.
- Активна позиція учня з особливими освітніми потребами як суб'єкта навчальної діяльності.
- Рефлексія як складова інклюзивного навчання в ЗЗСО.

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі ЗЗСО

Ключові питання:

- Цифрове інклюзивне освітнє середовище в закладі загальної середньої освіти: сутність та особливості формування.
- Потенційні можливості, переваги та виклики впровадження цифрових технологій у навчання учнів з ООП.
- Безпечна та відповідальна поведінка в цифровому просторі для здобувачів освіти з особливими потребами: оцінювання достовірності інформації, надійності джерел, захист від небажаного контенту.
- Цифрові інструменти та ресурси для професійної комунікації

вчителя, обміну досвідом, взаємодії з учнями з ООП, їхніми батьками та колегами.

- Правила ефективної онлайн-комунікації з учнями, які мають особливі освітні потреби, та їхніми батьками.
- Цифрові засоби оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії в інклюзивному навчанні.
- Сервіси для відстеження навчального прогресу учнів з ООП.
- Критерії оцінювання доцільності та ефективності використання цифрових ресурсів у закладі загальної середньої освіти.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Завдання на вибір:

1. Проаналізуйте специфіку функціонування команди психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в умовах закладу загальної середньої освіти.
2. Аргументовано поясніть доцільність розроблення та практичного впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР) для дитини з особливими освітніми потребами.
3. Систематизуйте та подайте класифікацію моделей співпраці вчителя та асистента вчителя в процесі спільного викладання в інклюзивному класі.
4. Проведіть зіставний аналіз функціональних обов'язків асистента вчителя та асистента дитини (учня) в умовах закладу загальної середньої освіти, визначивши їх спільні та відмінні риси.
5. Розробіть структуровану схему, яка відображає взаємодію між фахівцями команди супроводу та батьками учня з ООП.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища закладу загальної середньої освіти

Завдання на вибір:

1. Окресліть базові принципи, на яких ґрунтується формування та

планування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти з ООП.

2. Розробіть узагальнену класифікацію психолого-педагогічних інструментів, що застосовуються в ЗЗСО для планування, організації, моніторингу та оцінювання освітніх заходів, спрямованих на розвиток навчальної мотивації, пізнавальної активності, підвищення якості освіти, а також забезпечення психологічного комфорту й безпеки в інклюзивному середовищі.

3. Обґрунтуйте важливість створення стратегічного плану вдосконалення інклюзивного освітнього процесу в закладі освіти на основі комплексного аналізу сильних і слабких сторін (SWOT-аналізу).

4. Сконструйте навчальний контент зі свого предмета (інтегрованого курсу) для учнів з ООП з урахуванням особливостей їхнього сприймання та мислення.

5. Наведіть приклади діяльнісних методів навчання, які ви застосовуєте в інклюзивному класі, та охарактеризуйте їх ефективність.

6. Запропонуйте приклади завдань, спрямованих на реалізацію евристичного навчання та розвиток креативного мислення учнів з ООП у межах вашого предмета.

7. Розробіть детальний план уроку в інклюзивному класі з урахуванням принципів ефективно організації часу, чіткості інструкцій, чергування видів діяльності та використання відновлювальних пауз.

8. Здійсніть порівняльний аналіз нових професійних ролей педагога в Новій українській школі (фасилітатор, тьютор, коуч) у контексті роботи з учнями з особливими освітніми потребами, визначивши їх функціональні особливості.

9. Запропонуйте систему вправ, спрямованих на розвиток конфліктологічної компетентності вчителя та застосування медіації в інклюзивному освітньому процесі.

10. Проаналізуйте рівень сформованості в учнів з ООП умінь саморегуляції емоційних станів і поведінки.

11. Розробіть приклади вправ для розвитку психологічної стійкості та резильєнтності серед педагогів, учнів з ООП і батьків.

12. Складіть анкету для оцінювання рівня готовності учасників освітнього процесу до психолого-соціальної самопідтримки та взаємопідтримки в кризових ситуаціях.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Завдання на вибір:

1. Проведіть розгорнутий порівняльний аналіз проблемного та

проектного навчання в інклюзивному класі ЗЗСО, розкривши їх сутність, механізми реалізації, інструментарій, а також переваги й обмеження.

2. Проаналізуйте особливості кооперативного навчання в інклюзивному класі, зокрема методи його організації, умови ефективності, підходи до оцінювання групової діяльності та стратегії взаємодії учнів.

3. Розробіть приклади компетентнісно орієнтованих завдань із вашого навчального предмета (інтегрованого курсу) для використання в інклюзивному класі.

4. Запропонуйте вправи, спрямовані на розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів з ООП у межах вашої дисципліни.

5. Аргументуйте необхідність залучення учня з особливими освітніми потребами до навчального процесу як активного учасника, а не пасивного спостерігача.

6. Проаналізуйте прояви рефлексивності як важливої характеристики інклюзивного навчання та її значення для освітнього процесу.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі ЗЗСО

1. Зміст поняття цифрового (електронного) інклюзивного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти.

2. Потенційні можливості, переваги та виклики, пов'язані зі створенням і використанням такого середовища для учнів з ООП.

3. Основні принципи безпечної та відповідальної поведінки здобувачів освіти з особливими потребами в цифровому просторі.

4. Підходи до оцінювання достовірності інформації та надійності цифрових джерел у загальній середній освіті.

5. Способи захисту учнів від небажаного або шкідливого контенту.

6. Приклади цифрових інструментів і ресурсів, що використовуються вчителем ЗЗСО для професійної комунікації, обміну досвідом та взаємодії з учнями з ООП, їхніми батьками й колегами.

7. Основні правила ефективної онлайн-комунікації з учнями, які мають особливі освітні потреби, та їхніми батьками.

8. Цифрові засоби, що застосовуються для оцінювання результатів навчання, надання зворотного зв'язку та організації рефлексії в інклюзивному навчанні.

9. Сервіси, які дають змогу відстежувати освітній прогрес здобувачів освіти з ООП.

10. Критерії оцінювання ефективності використання цифрових ресурсів для досягнення навчальних цілей у закладі загальної середньої освіти.

Вимоги до оформлення конспекту. На титульній сторінці необхідно зазначити прізвище та ініціали слухача, місце роботи, займану посаду, назву модуля і теми, а також перелік опрацьованих питань. Кожне питання слід розкрити окремо, відводячи на нього орієнтовно 1–2 сторінки тексту.

Текст конспекту має відповідати таким технічним вимогам: книжкова орієнтація сторінки, шрифт Times New Roman, розмір кегля – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, поля з усіх боків – по 2 см. За потреби допускається використання таблиць (шрифт Times New Roman, кегль 12, міжрядковий інтервал 1,0), а також включення схем, ілюстрацій, графічних матеріалів (зокрема малюнків і фотографій) для кращої візуалізації змісту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 03.12.2025 № 4695-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
2. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
4. Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту : наказ МОН України від 28.08.2024 № 1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ МОН України від 29.05.2025 № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0787729-25#Text> (дата звернення: 17.02.2026).

Основна література

1. Басюк Н. А. Емоційний інтелект і психічне здоров'я учасників освітнього процесу : навч. посіб. Житомир, 2024. 140 с.
2. Булінг : міфи та реальність : метод. рек. / уклад. В. В. Потуремець ; Полтав. обл. б-ка для юнацтва ім. Олесь Гончара. Полтава, 2020. 20 с. URL: <https://ifmuds.if.ua/wp-content/uploads/2025/09/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%83.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 240 с.
4. Золотарьова Т. В. Безбар'єрність як елемент безпечного освітнього середовища у казках Джанні Родарі // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2025. № 1 (141). С. 226–245. URL: <https://pedscience.spu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%97%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%AC%D0%9E%D0%92%D0%90.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Інклюзивна освіта та навчання в сучасних умовах трансформацій: психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищ. кваліфікації, 23 січ. – 5 берез. 2023 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 180 с. URL: https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Zbirnyk-tez-advanced_training_ped_23-sichnya-5-bereznya-2023.pdf (дата звернення: 17.02.2026).